

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۳۶۲۲ ۴ شنبه ۲۶ تیر ماه ۱۳۳۶ سال سیزدهم

شماره مسلسل ۱۰۹
دوره نوزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۰۹
صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه
۱۸ تیر ماه ۱۳۳۶

فهرست مطالب:

- ۱) قرائت اسامی غائبین جلسه قبل
- ۲) بیانات قبل از دستور - آقایان: فضائلی استخر - مرآت اسفندیاری
- ۳) طرح لایحه یکصد میلیون ریال اعتبار برای کمک بزلزله زدگان شمال و ارسال بمجلس سنا
- ۴) طرح و تصویب یک فوریت و مذاکره در اصل گزارش کمیسیون نفت مربوط بشرايط کلی موافقت نامه های اکتشاف و بهره برداری نفت
- ۵) تقدیم یک فقره طرح قانونی بوسیله آقای بهبهانی
- ۶) تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس دو ساعت وسی و پنج دقیقه پیش از ظهر برباست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.
(شرح زیر قرائت شد)
غائبین با اجازه - آقایان: دکتر آملی، سراج حجازی، کشکولی، حشمتی، خرازی، بزرگ ابراهیمی، قرشی، دهقان، اردلان، امید سالار، خزیمه علم، اسفندیاری، مهندس شبانی، سالار بهزادی، نصیری، مسعودی، اورنگ، عامری، کدیور، معین زاده، زنگنه، کترهدایتی، بوربور، سلطانمراد بختیار، ساکینیان، عباسی

عبدالعزیز بختیار، طباطبائی قمی، بارافشار، امامی خوئی، عرب شبانی، شادمان، فولادوند، مهندس اردبیلی، فضائلی، سنتدجی، سعیدی، غائبین بی اجازه - آقایان: رامبد، دکتر نقیسی، قرا گزلو، دکتر طاهری، دیر آمدگان وزود رفتگان با اجازه - آقایان: اقبال، بهادری، یرفسور اعلم، اسکندری، بزرگ نیا، دکتر سعید، دکتر حسن افشار، موسوی، سابق بوشهری، دکتر وکیل، چلیلی، پردلی، دکتر پیرنیا، صفاری، تیمورتاش، دکتر سعید حکمت، مهندس فروغی

رئیس - امروز بواسطه تمطیل چاپخانه بمناسبت عید صورت مجلس چاپ نشده است و میماند بجلسه بعد.
۲- بیانات قبل از دستور - آقایان: فضائلی - استخر - مرآت - اسفندیاری
رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنیم، آقای فضائلی
فضائلی - بنده در موقع تشریف فرمائی والا حضرت شاهدخت شمس پهلوی بمازندران توفیق حاصل کردم که در خدمت والا حضرت جهت بازدید مناطق زلزله زده شمال با آن حدود بروم و میخواهم باردیگر اندکی از وقت گرانهای آقایان نمایندگان محترم را صرف شنیدن گزارش حوادث و وضع حال اهالی آسیب دیده بنمایم
موضوعاتی که بمعرض آقایان میرسانم باختصار در چهار قسمت است
یک - وضع آسیب دیدگان و مشهودات خود و تحقیقات از اشخاص مورد اعتماد
دوم - اقداماتی که تا کنون بعمل آمده
سوم - عیوب و نواقص کارها
و چهارم اقداماتی که باید به عمل آید
همانطور که چند روز پس از وقوع زلزله کشف شد از بیختم نامساعد زلزله بمناطق آسیب فراوان رسانده است که راه آن محدود حتی راه مال رو پیاده رو دشوار و صعب است در نواحی نزدیک مانند پل سفید وزیر آب هر چند خانه ها شکسته و حتی بعضی خراب شده و تلفاتی هم وجود داشته مع هذا بطریق معجزه آسانی از خطرات بیشتر چستباند.
زلزله هنگام نماز صبح این مناطق را تکان داد و غالباً بادر حال نماز یا مشغول تهیه مقدمات نماز بودند و توانستند در همان موقع جان خود را بدر برند بهمین مناسبت در پل سفید فقط دو نفر تلفات داشتند.
بیماران بیمارستان کارگری زیر آب

را از شب قبل جهت تعمیر و رنگ ریزی اطفاها بمعوطه بیمارستان بر حسب اتفاق منتقل کرده بودند اطفاهای بیمارستان بر اثر زلزله فروریخت ولی بیماران که در خارج اطاق بودند از خطر جستند این قسمت های نزدیک مانند پل سفید زیر آب بود اما در الاشت زادگاه اعلیحضرت فقید بطوریکه اطلاع و گزارش داده اند خانه ای سر بانیست و بسیاری از مناطق کوهستانی از قبیل چرات و افور و بعضی قراء دودانگه وضع بهمین قرار است
امایکی از مناطقی که زلزله در آن صدمه عظیم رسانده و مورد مشاهده تعدادی شخصیتها قرار گرفته قریه سنک چال است این قریه عمده ترین مرکز بیلاقی بخش بندپی میباشد که در این موقع چهارده هزار جمعیت دارد این خانه ها در اطراف کوهی ساخته شده بود بطوریکه هر طبقه ای مشرف بر طبقه دیگر و بالای آن قرار داشت اصولاً در مازندران و مخصوصاً در بخش بندپی رسم بر این است که خانه زندگی اساسی خود را در بیلاقی بنام میکنند و در آنجا متمرکز میشوند و بمکس در قشلاق بخانه وزندگی مختصر می سازند و متفرق هستند اولین دسته ای که آنشب وضع محل را می بینند آقای دکتر مؤید حکمت رئیس بهداشت مازندران بود و سپس آقای مهدوی استانداری و چند امریکائی وسیله هواپیمای سمپاش محل را بازدید کردند تا در روز چهارصد جسد را از زیر آوار در قریه سنک چال بیرون کشیدند و بظاک سپردند و هم اکنون عفونت اجساد افراد و حیواناتی که در زیر آوار مانده اند زندگان را در زحمت شدید میدارد تمام خانه ها رویهم ریخته و خراب شده تمام آذوقه و احشام در زیر آوار مانده اند این نمونه یکی از قراء مازندران است که زلزله بایررحمی

مین مذاکرات مشروح صد و نهمین جلسه از دوره نوزدهم قانونگذاری

جان عده زیادی از ساکنین آنرا درو کرده است.

در بندگی چند قریه بهمین وضع با قدری تفاوت افتاده است. در لاریجان هم وضع از این بهتر نیست. در آنجا هم هنوز نتوانستند خود را آسیب دیدگان برسانند. ریزش سنگها ۱۸ کیلومتر راه لاریجان را چنان بسته است که از میان چندتن زندانم و افراد محلی و پیشاهنگان فقط یک پیشاهنگ بنام نزا کئی توانست از این سنگهای لغزنده و موج که هر آن باخطر سقوط او را مواجه می ساخت بگذرد و اطلاعاتی از آن حدود بیاورد و یک کارگر باشکسته را بخود حمل کند و بآمل باز گردد. این پیشاهنگ را حضور والا حضرت معرفی کردم و مورد تشویق قرار گرفت و این نام او را که نزا کئی است در مجلس مهمتر تکرار می کنم تا برای او افتخاری باشد.

کک هائی که تا کنون از طریق شیر و خورشید سرخ شده و البته دولت هم یاری کرده در زمینه رساندن چادر و شکر و آرد و دارو و پزشک بوده اما متأسفانه مناطقی که آسیب بسیار دیده چون دورتر هستند و راه ندارند هم خبر دیر رسیده ناچار اقدام دیرتر صورت گرفته و تازه ارسال و رساندن این کمکها دیرتر و با اشکال بیشتری عملی خواهد شد.

مهمنا این کمکها بهترین وسیله تقویت روحی آسیب دیدگان و همچنین جاب گیری از مرگ فوری است که پس از زلزله در نتیجه بی غذائی و بی دوائی و نداشتن پناه گاه با آنان روی میآورد.

تشریف فرمائی والا حضرت شاهدخت شمس بهلوی و ابلاغ و اطاف شاهانه و اظهار اتم همدردی با آسیب دیدگان و تشویق افراد خدمتگداری که در راه کک بزلزله زدگان همت می گمارند مخصوصاً جمعیت های شیرو خورشید سرخ محلی و مأمورین دولت نمی توانم عرض کنم تا چه اندازه تأثیر نیکو داشته است.

در خدمت والا حضرت چه شخصیت هائی چون آقای پهلید و سیهب آق اولی و آقای جمال اخوی و آقای دکتر اعلم الملک و سر لشکر دکتر کریم هدایت و دکتر اسماعیل سنک و آقای وثیق و از طرف دولت آقای وزیر بهداری و یکی از مأمورین جدی وزارت بهداری آقای دکتر دانشور و از طرف سازمان برنامه آقای دکتر کاظمی در التزام خدمت والا حضرت بودند و همگی با صلاحیت علمی و فنی خود و با کمال علاقه در کارها نظارت میکردند و دستورات لازم می دادند و از بعضی افراط های بیجا و اسما کهای بی مورد جلو گیری می نمودند آقای دریانی که هم مشقی در کار خیر دارد قبلاً با آن حدود آمده بودند و وسیله امنیای خود و همچنین شخصاً تحقیقاتی می نمود و گزارش آنرا بوالا حضرت تقدیم می داشت و علاوه از تحقیقات کامل مطالعه و تحقیق می کرد تا سر بهترین وسیله و بهترین طریق را جهت نجات مردم آسیب

دیده بدست آورد. (دیهم) - بسیار مرد شریفی است) وقتی من این جوان در نیکو کار و توانا را باد کتک سنک که بایبری و ضعف وی اینگان میدیدم که بیای همدیگر می روند و می دوند پیش خود میگفتم در کار خیر فقط داشتن تمول شرط نیست باید خداوند هم همت و توفیق عطا فرماید (صحیح است)

آقای مهدوی استاندار استان دوم را که تازه باین سمت منصوب شده دیدم که با اتومبیل گریه مشغول فعالیت و کار است پرسیدم اتومبیل استانداری چه شد گفت من حسب الامر علیه حضرت همایون شاهنشاه و بموجب ابلاغ دولت باین سمت منصوب شدم وقتی این واقعه رخ داد آقای رئیس دولت هم بعلت کثرت مشغله نتوانستند مرا ببینند هر چند که اتومبیل در اختیار نبود اما نمیتوانستم مشاهده کنم که در حوزه مأموریت رسمیم چنین حادثه ای رخ داده باشد و من بعنوان ناشستن اتومبیل در تهران بشینم اتومبیلی گریه کردم و شبانه بصوب مازندران حرکت کردم. پرپر زوقتی که اطلاع حاصل شد طیاره سمیاش بزحمت میتواند یک نفر را بسنک چال همراه ببرد آقای مهدوی داوطلب شد بنمایندگی از طرف والا حضرت بعمل برود و موفق شد وضع را از نزدیک ببیند و گزارش دهمند در اینجا باید ازشر دوستی و نیکو کاری جوانمردی یک تن خلیان امریکائی یاد کنم وقتی رئیس بهداشت مازندران کشف کرد که در سنک چال طیاره سمیاش میتواند بشیند یک خلیان امریکائی حاضر شد که اینکار مخطور را بعهده بگیرد و هر بار دو کیسه برنج باین طیاره که حدا اکثر بار است که میتواند حمل کند همراه ببرد این خلیان گفت چون من مجرد هستم وظیفه بشردوستی من است که باین کار اقدام کنم (احسنت) این خلیان شش بار طیاره مزبور را هر بار بادو کیسه برنج از بابلسر بسنک چال برد و آخرین بار تا پنجماعت از او بی خبر ماندیم و چنان تأثیری خاطر عموم را فرا گرفت که وضعش مقدر نیست آخر الامر معلوم شد طیاره خراب شده بود و بزحمت در سنک چال نشست و بوسیله قاطر خود را براه شوشه رسانید و خداوند جانش را بسلامت نگاه داشت بنظر من این گونه افراد از حدود مرزو مملکت وسایر مسائل مادی گذشته اند و الحق شایسته تکریم میباشد بنده از مساعدهائی که از سفارت امریکا در همین زمینه شده است تشکر میکنم اما مشکلات در درجه اول شبر و خورشید سرخ نباید انتظار داشت که راه باز کند در اینجا دولت باید فعالیت کند (صحیح است) اصولاً وزارت جنگ بنظر من وطنی اصولی که در دنیا معمول است باید در باز کردن راهها و زخم بندگی

کمکهای اولیه موقع بروز حوادث مجاهدت بسازو مؤثر بنماید (صحیح است) زیرا این کارها محتاج بیک سردتی است که جز در قدرت وزارت جنگ نیست بملاوه بهترین راه آموزش امور جنگ و دفاع و عملیات پشت جبهه استفاده از حدوت همین و قایع است همیشه طرف مخاصمه دولتها و انسانها نیستند زلزله و سیل و حوادثی از این قبیل هم صحنه جنگ و نبرد است که علیه مملکت پیش میآید وزارت کشاورزی و جنگلبانی نیز باید هم اکنون دست بکار شود بوقت لازم و با سرعت فوق العاده چوب جهت ساختن خانه در اختیار افرادی که مسا کشان خراب شده بگذارند و در این راه از مساعدهت گیریهای بسیار لازمی که در مواقع عادی می کنند بصورت صرف نظر نمایند و اینرا بدانند که جنگل برای مردم است نه مردم برای جنگل تصور می کنم مقطوعات موجود چوبهای قطع شده خود کافی برای رفع احتیاج باشد و احتیاج قطع جدید نیست تا موضوع حفظ جنگل مطرح گردد و بالاخره چاره این درد اینست که اختیار بدون چون و چرا بیک نفر بدهند

من از جناب آقای نخست وزیر که تازه بمجلس تشریف آورده اند خواهش میکنم باین نکته خوب توجه کنند باید در اختیار یک شخصیت مورد اعتمادی اعتبار کافی بگذارند و هیچگونه قید و شرطی برای او نتراشند هر چند میخواهند در انتخاب آن شخص دقت کنند والا اگر بخواهند با تشریفات معموله و عادی اقدام کنند تا تریاق از عراق آرند مارگزیده مرده باشد حال این شخص مثل رئیس دیوان کشور باشد باینک شخصیت عالی دولتی باینک مورد اعتماد ملی من در این مشاهدات بیک عده واقف و عیوبی در کار بخوردم که واقفاً تعجب اوراست در گزارش شیرو خورشید سرخ

آمل گفته شد که چون بیمارستان آمل جراح نداشت مجروح به بابل بردند ولی در بین راه فوت کرد بیمارستان بزرگ شاه که توسط سازمان بیمه های اجتماعی کارگران اداره می شود جراح ندارد فکر بفرمائید درمرکز کارگری و در بزرگترین بیمارستان بنده چندین دقیقه تذکر داده ام) آقا زلزله هیچ این کارگرد مظان صدمات بدنی است دستش لای ماشین میماند بهزار بالای دیگر دچار میشود آخرین چه ترتیبی است که در بیمارستان کارگران جراح نباشد من میدیدم که بوالا حضرت اطافهای مرتب و جبهه های چیده شده و وسائل کار را نشان میدادند ما مثل آن دهائی هستیم که تصور میکرد با داشتن عینک باسواد خواهد شد آقا وسائل بسیار عالی و خوب وقتی جراح باشد چه فایده دارد.

سال ۱۹۱۳ کم کم دنبار و جنگ بین الملل مبرقت لنین پیشوای انقلاب یک آدم نمیدید گاهی در آتش گاهی درسوس گاهی در آلمان بسر میرد حزب بلشویک یک نامه ای باونوش و نظرش را خواست نامه این بود آنچه که من بخاطر دارم که صد هزار نفر از افراد حزب ما در زندان بطرو گراد فعلاً زندانی هستند بنجاه هزار نفر از افراد حزب مادر زندان مسکو زندانیند دویست هزار نفر ازین ما تمهید کرده و برعهده گرفته اند در یک روز و یک ساعت رئیس شهر بانین دوشهر را ازین در آوردم محتاج با اجازه شما هستیم نظر دارید باین کیفیت اقدام کنیم یا نه نظر هست لنین جواب داده بود که اشتباه می کنید بگذارید مردم ناراضی باشند از همین جا انقلاب بروز میکند این زندانها که باز شود همین زندانها و همین ناراضی ها هسته اولیه انقلاب هستند اولین مکتب انقلاب همین زندانها است اشتباه میکنید بگذارید زندانی بیشتر بشود بگذارید مردم ناراضی تر بشوند آقایان این خودش یک زمینه ای است برای اینکه ما بداند موضوع ناراضی بودن مردم چند خطرناک است شما با اینکه میدانم بدرود آنها بیکه در زیر آفتاب سوزان منتظر اتوبوس هستند می رسید که اینها چه روزگاری دارند و باید چه وقت بعد از اهل دروغ است و نه من میخواهم ارمانم ذروغی برای شیرازها برسم ولی آنچه را که بنده در خاطر دارم متأسفانه در ظرف این مدت هیچ کاری برای مردم شیراز انجام نشده (علامه وحیدی - آقا عراقی) مساحتش کم است اینجام ساختن زیاد است چه فرمودید؟ متوجه نشدم اجازه بدهید در شیراز مردم تقاضاهائی کرده اند بنده آنها را چند روز قبل خدمت آقای نخست وزیر تقدیم کردم کارخانه قند و پل فلهیان راه اسفالت سد درودزن راه ساحلی اتصال شیراز ببوشهر اینها از تقاضاهائی است که نه امروز و دیر و بلکه از ۱۵ سال از بیست سال قبل این تقاضا شده و متأسفانه هیچیک از آنها انجام نگرفته من از آقای نخست وزیر و از دولت ایشان استعفا میکنم در حدود توانائی خودشان و بهمان دلیلی که عرض کردم که تا این اندازه بایستی می کرد که مردم را راضی نگاهداشت یک کاری بکنند که نسبت شیراز شیرازی یک عملی انجام شده باشد تا این مردم راضی باشند این ایالتی که روزی واقفاً تمام تجارت ایران از بندر بوشهر بنام نقاط ایران انتقال پیدا میکرد تبدیل بیک خرابه ای شده است کاری نکنید که یک سیل مهاجری از شیراز بازراه بیفتد یا بروند از طرف ساحل یا این کایشها هم بیایند سربار گداهای تهران بشوند این استعفا می بود که بنده میخواستم در این موقع در حضور هیئت دولت عرض کرده باشم و بیس از اینهم عرض ندارم

تهدید میکنند این یک ملت یک ملت آسیائی دیگری که هنوز آب و خاک او در اشلال دشمن است یعنی ژاپن را ملاحظه کنید به بیند مثل اژدهای زرد سر بلند کرده و دنیا را تهدید میکند آخر او هم یک ملتی است ما هم یک ملتی هستیم شما را بخدا به پیر پیغمبر بیایید همت بکنید غیرت بکنید این ملت را از این بدبختی و از این انفعال و از این شرمنده گی نجات بدهید من میخواهم قیاس با آلمان و ژاپن بکنم یک نگاه به عراق بکنید این عراقی که چندین قرن یکی از ایالات ایران بود اکنون مدین شاهد عرض بنده است بیایید این مملکت چند میلیون چهار پنج میلیون را ببینید بنده سه سفر رفته آنجا سفری که رفتم چیزهای تازه ای دیدم بکلی غیر از چیزهای اول پایل است باسداست یا زراعت است یا فلاحت است یا اسفالت است آخر ما چرا اینقدر بدبخت و بیچاره هستیم من خواهش میکنم در این موقع که من سه سال است بشیراز نرفته ام در این موقعی که میخواهم یک سفری بشیراز بروم حقیقت قضیه این است که آقای وزیر کشور از شما چه پنهان شیرازها خیلی زودتر نجاته خاطر می شوند بنده که آنجا بروم از من انتظار دارند و میخواهند که آقا چه ارمغان آورده اند دولت جناب آقای دکتر اقبال کسی است که بتواند بن وعده دروغ بعد از اهل دروغ است و نه من میخواهم

رئیس - آقای میسارم (احسنت) هر آن اسفندیاری بنده اطمینان دارم که خاطر عموم ایرانیان امروز آفسرده و متامل از بدبختیهای است که در نتیجه زلزله های اخیر به هم وطنان عزیز نقاط شمالی کشور ما وارد آمده انتظار و بقیه دارم ایرانی از کوچک و بزرگ فقیر و غنی هر یک بسهم خود کمکی به هم وطنان خود خواهند فرمود

فوزالدین امامی - این قوطی چیست

هر آن اسفندیاری - نه قرمان بنده مار گیر نیست ما به نهای وجدان بنده ناگزیریم که مصیبت هائی را که در چند سال اخیر در اثر فقر طبیعت همشهریان کرمانی پیش آمد نموده مطالبی عرض کنم بطوریکه خاطر محترم همکاران محترم مسبق است در سال ۱۳۳۴ متأسفانه وضع مجصول در استان کرمان چندین رضایت بخش نبود که بناچار در اثر اقداماتی از طرف دولت کمکهای که بجا بود بانجامش در سال ۱۳۳۵ بدبختانه این مرتبه سیل های شدید در کلبه نقاط استان کرمان جاری شد بطوری که کمتر فردی پیدا می شد که از خسارات ناشیه سیلها مصون مانده باشد موضوع مورد توجه مخصوص بندگان اعلی حضرت همایونی واقع شد که با تشریف فرمائی و ملاحظه خسارات بدولت و جمعیت شیرو خورشید سرخ دستورات مؤکدی صادر فرمودند و الحق اگر مساعدتهای مینوله و بخصوص غله امدادی از طرف امریکا نبود قحطی و بدبختی بیشتر می گردید استان کرمان میشد از این گذشته با کمال تأسف و تأثر قلبی باید بعرض همت محترم دولت آقایان محترم برسانم که در سال جاری نیز آفت زلزله که بر اینگیر اغلب نقاط استان کرمان بخصوص شهرستان سیرجان و جیرفت شده که شخصاً از نزدیک اقل نقاط را بدقت با اتفاق آقای احمدی پیشکار دارائی کرمان وسایر مأمورین ملاحظه کرده ام بنده شخصاً در مسافرت اخیر که باین نقاط کردم و از نزدیک محصول آنجا مشاهده کردم میتوانم به یقین با قایان عرض کنم که این دوشهرستان فاقد غله و محصول در سال جاری است بنده با حضور آقای احمدی پیشکار استان که حضرداشتن در بازرسیها نمونه ای از غله شهرستان سیرجان و قسمتی از جیرفت را بدون اینکه بیکه چین بکنم برای ملاحظه آقایان آورده ام و خواهش میکنم این راه بیایست محترم دولت بخصوص جناب آقای خلعتی نشان بدهید که ملاحظه بفرمائید (جبهه ای که محتوی خوشه گندم بود برای ملاحظه آقایان فرستادند) و این دست چین نشده است گندمی است که در تمام استان و شهرستان سیرجان و جیرفت وجود دارد و نانی هم که از این گندم تهیه شده برای ملاحظه آقایان آورده ام که ملاحظه

راه‌انبارهای ایرانها مقدار زیادی برنج در آن نقاط با طیاره آورده و میان مردم آسب دیده تقسیم کرده، چنان کسرسوم نفت مبلغ یک میلیون ریال کمک و مساعدت کرده اند اطاق بازرگانی تهران مبلغ یکصد هزار ریال و همینطور که آقای عمیدی نوری گفتند تمام نقاط مختلف دارند با کمک می کنند و مساعدت نمایند و همچنین باعث سیاست گذاری شده است از کمک که همسایه و دوست عزیز ما ترکیه کرده است که تا امروز مقدار زیادی از آن از قبیل خه از بار بوشاک و دوا بوسله مال احمر ترکیه بما کمک شده می آورند در اختیار این هیئت می گذارند و در اجراء پیشنهاد جناب آقای عمیدی نوری همانطور که ملاحظه می فرمائید ما پول این را در اختیار دو بانکهای گذاشته ایم مؤسسه دولتی نیست و از این جهت آن تقاضایی که جناب آقای خلعت بی در داشتند تأمین شده که آن مقررات خشک اداری را بکار نزنند به بیوجه این مقررات خشک اداری در این دو مؤسسه بکار برده نخواهد شد از این جهت نگرانی نداشته باشید این وجه نه صرفه جوئی خواهد بود و در اختیار دستگاه های دولتی گذاشته میشود که اشکال اداری برآشند و اطمینان کامل داشته باشد با دقتی که در شیر و خورشید سرخ بکار برده می شود مخصوصاً در قسمت مؤسسه حمایت باست دیدگان که از اشخاص سنا را شرف و وطن پرست مثل جناب آقای حکیم الملک و صدراعظم تشکلا شده و اطمینان کامل داشته باشید که نظرات تأمین خواهد شد و این پولها مطلقاً غیر از مورد خودش و در آن نقاطی که آسب دیده است مصرف نخواهد شد طبق این قانونی که آقایان تصویب خواهند فرمود این پول در شهرها بصرف ساختمان های اداری نمیرسد و چون من میل داشتم که این دستگاه ها آزادی عمل داشته باشند و در تمام امور مردم باین دودستگاه که هم آزادی عمل داشته باشند و هم مطالعه بکار هر چه زودتر انجام شود راجع به آن دو دست هزار تومانی که آقای عمیدی نوری فرمودند بنده اطلاعی ندارم و خیال میکنم که آن پول را در اختیار آن دو هیئت نگذاشته اند که تا حال بانجام نرسیده در حال آقایان باید اطمینان داشته باشید هیچ مبلغی از این پولها بصرف دیگری نخواهد رسید یعنی در اختیار دولت نیست که بصرف دیگر بخواهد برساند در اختیار این دو هیئت گذاشته می شود و امیدوارم این دو هیئت نظیر جنابالی را تأمین کنند و بهر صورت بنده موردی برای این پیشنهاد جنابالی نمی بینم ولی معذک اگر آقایان رای بدهند بنده حرفی ندارم

رئیس - آقای دکتر حسن افشار بفرمائید

دکتر حسن افشار - بنده مخالفتم بایشهاد جناب آقای عمیدی نوری روی این اصل است همانطور که صحبت شد و همینطور که بنده تصور میکنم مطلب خیلی روشن است در این مورد هر چند در تشریفات قیود کمتر باشد نتیجه بیشتر است و مفیدتر اگر برای خرج این رقم که تصویب شد هر یک از نمایندگان بصره ای پیشنهاد نکنند و یک خرج خاص را در نظر بگیریم بنده تصور می کنم آخرین نتیجه اش بجز یک سری اوراق و یک عده پرونده چیز دیگری نخواهد بود و علاوه فرمودند منزل ساخته شود معامول نیست برای چه کسانی آنها می که منزل داشته اند یا آنها می که منزل نداشته اند چه چهره منزل ساخته شود برای چه عده ای عده شان چقدر است برای تمام آن کسانی که زلزله زده شده اند میتوان خانه ساخت با این پول یا اینکه برای مصرف خاص چه بن منزل سازی تخصیص پیدا خواهد کرد این را کمی تخصیص خواهد داد (عمیدی نوری - خودشان خود دو هیئت بنده تصور میکنم اگر جناب آقای عمیدی نوری این پیشنهادشان را پس بگیرند نتیجه بهتر و مفید تر خواهد بود این عقیده بنده است و استدعای بنده این است که خودشان پیشنهاد را پس بگیرند

رئیس - رای گرفته می شود پیشنهاد آقای عمیدی نوری، آقایانی که موافقت فرمایند (عده کم برخاستند) تصویب نشد پیشنهاد دیگری هست که قرائت میشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی، پیشنهاد می کنم تمام مبلغ یکصد میلیون ریال در اختیار شیر و خورشید سرخ گذاشته شود که بصرف کمک ضروری به آسب دیدهگان و زلزله زدگان شمال برسد، مهندس جفرودی

رئیس - آقای مهندس جفرودی، جناب آقای نخست وزیر در مورد هیئت کمک به آسب دیدهگان دادند بنده پیشنهاد را مسترد می دارم (احسن)

رئیس - بنابر این برای ابراز ملاحظات لایحه بمجلس سنا فرستاده می شود

۴- طرح و تصویب یک فوریت و مذاکره در اصل گزارش کمیسیون نفت مربوط بشرايط کلی موافقت نامه های اکتشافی و بهره برداری نفت

رئیس - گزارش کمیسیون نفت کلیات آن مطرح است، ۵ نفر از آقایان نمایندگان پیشنهاد کرده اند که ایک فوریت این لایحه مطرح بشود (تیمورتاش - یک شوری) وقتی که گفتند ایک فوریت یعنی یک شوری شود پیشنهاد قرائت میشود

بخصوص نمیتواند این کار را بحساب خودش بگذارد، رای چه کردند؟ و همه مردم چه گفتند؟ گفتند مقصد از ملی شدن صنعت نفت این است که چون مملکت برای اصلاحات لازم اقتصادی در درجه اول و اجتماع و عمران احتیاج به سرمایه دارد و سرمایه دیگری غیر از درآمد نفت وجود ندارد باید از صنعت نفت برای مملکت درآمد بیشتری تحصیل کرد، بنده یک استدعا دارم از آقایان نمایندگان محترم که اگر کسی میخواهد بیرون تشریف ببرد از حال نشاء بنده در چون وارد صحنه می خواهم بشوم که این دعوات دولت هم جمع باشد وقت هم طوری است که دیگر فرصت پیش نیاید آقای نخست وزیر و آقایان وزراء همه حاضرند تکلیف باید روشن شود.

رئیس - آقایان میتوانند تا وقتی که آئین نامه بهشان اجازه میدهد بیرون تشریف بزنند.

خلعت بی در - بنده تقاضا کردم.

رئیس - تا وقتی که آئین نامه بهشان اجازه میدهد اشکالی ندارد

خلعت بی در - چون حواس ما بیرون میشود انسان نمیتواند درست مطالب را تذکر بدهد عرض کنم بعد از ملی شدن نفت یک تری پیدا شد و آن از اقتصاد بود، نفت بود تا از اقتصاد بدون نفت عده ای مداخله بودند ولی از اقتصاد بدون نفت رشد و ما هم از اشخاصی بودیم که در گذشته این نوع اقتصاد بدون نفت را برای این که در آمد نفت برای اصلاحات مملکت احتیاج داریم و درآمد دیگری هم نداریم، تر حالا چیست؟ جناب آقای مخیر محترم کمیسیون نفت خیلی با الفاظ خوب گزارش را تهیه کرده اند مقدمه ای که در این گزارش نوشته اند منی بر دو حرف است مملکت برای کارهای تولیدی بخصوص احتیاج بدارد و چون درآمد کافی نداریم بنابر این باید باین قانون از یک منبع طبیعی خداداد استفاده کنیم برای آباد کردن مملکت و اصلاحات مخصوصاً تولیدی و عمرانی غیر از این بود (مشایخی - صحیح است) خوب اگر این مقدمات را خواستیم تهیه کنیم و تهیه کردیم و بنتیجه و مقصد رسیدیم دیگر موافقت باین لایحه چه منطقی دارد و اگر کسی مخالفت کرد چطور بدون منطق میشود گفت مخالفت نکنند تمام زحمت را کشیدند، قراردادی بسته و درآمدی بدست آوردند، بعد مصرفش درست نبود؟ آیا آن مقصودی که در این مقدمه گفته شده تأمین خواهد شد یا نخواهد شد؟ بنده وظیفه ملی خودم وظیفه ارادت و علاقه بشخص شاه وظیفه ارادت بمملکت و انجام وظیفه خودم را در این می دانم که بدون پروا و با کمال سادگی و صراحت در این امر بخصوص و مهم مطالب

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی، امضاء کنندگان ذیل پیشنهاد میکنم نظر بانکه لایحه در در کمیسیون مخصوص مورد کمال دقت و رسیدگی تام قرار گرفته یک شوری تلقی شود. دستم امیر بختیار پرفسور اعلم. پناهی. دکتر فریدون افشار. ابتهاج. سعید مهدوی. دکتر مشیر قاضی. بزرگ نیا. صفاری. عمیدی نوری. علامه وحیدی. دشتی. تیمورتاش. دکتر ضیائی. دکتر بیهوشیا.

تیمورتاش - اجازه بفرمائید بنده توضیح بدهم.

رئیس - هر گس جلوتر امضاء کرده باشد وقت هم طوری است که دیگر فرصت پیش نیاید آقای نخست وزیر و آقایان وزراء همه حاضرند تکلیف باید روشن شود.

رئیس - آقایان میتوانند تا وقتی که آئین نامه بهشان اجازه میدهد بیرون تشریف بزنند.

خلعت بی در - بنده تقاضا کردم.

رئیس - تا وقتی که آئین نامه بهشان اجازه میدهد اشکالی ندارد

خلعت بی در - چون حواس ما بیرون میشود انسان نمیتواند درست مطالب را تذکر بدهد عرض کنم بعد از ملی شدن نفت یک تری پیدا شد و آن از اقتصاد بود، نفت بود تا از اقتصاد بدون نفت عده ای مداخله بودند ولی از اقتصاد بدون نفت رشد و ما هم از اشخاصی بودیم که در گذشته این نوع اقتصاد بدون نفت را برای این که در آمد نفت برای اصلاحات مملکت احتیاج داریم و درآمد دیگری هم نداریم، تر حالا چیست؟ جناب آقای مخیر محترم کمیسیون نفت خیلی با الفاظ خوب گزارش را تهیه کرده اند مقدمه ای که در این گزارش نوشته اند منی بر دو حرف است مملکت برای کارهای تولیدی بخصوص احتیاج بدارد و چون درآمد کافی نداریم بنابر این باید باین قانون از یک منبع طبیعی خداداد استفاده کنیم برای آباد کردن مملکت و اصلاحات مخصوصاً تولیدی و عمرانی غیر از این بود (مشایخی - صحیح است) خوب اگر این مقدمات را خواستیم تهیه کنیم و تهیه کردیم و بنتیجه و مقصد رسیدیم دیگر موافقت باین لایحه چه منطقی دارد و اگر کسی مخالفت کرد چطور بدون منطق میشود گفت مخالفت نکنند تمام زحمت را کشیدند، قراردادی بسته و درآمدی بدست آوردند، بعد مصرفش درست نبود؟ آیا آن مقصودی که در این مقدمه گفته شده تأمین خواهد شد یا نخواهد شد؟ بنده وظیفه ملی خودم وظیفه ارادت و علاقه بشخص شاه وظیفه ارادت بمملکت و انجام وظیفه خودم را در این می دانم که بدون پروا و با کمال سادگی و صراحت در این امر بخصوص و مهم مطالب

خودم را بعرض برسانم. خوب ما یک قرارداد با کسرسوم تصویب کردیم و هفت هزار میلیون هم در آمد هفت سال تأمین کردیم الان در سال سومش هستیم میخواهیم ببینیم در ظرف این سه سال اقداماتی که کردیم یا می کنیم نظریه ما را از این دولت باین دستکاهها و دستکاههای بعدی نیت شاه نیت مجلسین و نیت افراد این کشور را برای اصلاحات تأمین خواهد کرد یا خیر؟ مردم ایران در آن موقعی که ما قانون نفت را تصویب کردیم احتیاجاتی داشتند یک عده از مردم ایران مردم شهر نشین هستند و آقایان نمایندگان همه زیادی از سازمان برنامه گنجاندید حالا بنده سؤال می کنم آیا آن قسمت احتیاجات شهری که برای مردم شهر نشین در نظر گرفتید بآن نورمول منظور ما را تأمین کرده؟ چقدر از شهر داری های ما هستند که خودشان درآمد ندارند و نمی توانند آن نصفه ای که به عده آنها گذاشته شده بپردازند و نا آن نصفه پرداخته نشود سازمان برنامه نصفه دیگر را انجام نخواهد داد بنابر این مادام که این وضع و این برنامه و این مردم و این شهرداری ما و این درآمدها هستند منظور، از رفع احتیاجات مردم شهر نشین، شهرهای مختلف کشور تأمین نشده و نخواهد هم شد نسبت با احتیاجات مردم ولایات بنده دو نمونه از ما زندران عرض میکنم قطع دارم که استانها و شهرستانهای دیگر بیشتر از ما زندران مبتلا هستند با مردم احتیاج دارند در زمان اهل حضرت فقید بکارهای ساخته شده راه تهران با مل با سرمایه راه را از این راه تمام ماند الان سه سال است که این راه میبایستی ساخته بشود تازه بعد از سه سال، چندماه است این راه بجان مولم واگذار شده است که دارد مطالعه میکند و خدا میداند که چه وقت ساخته خواهد شد و اگر این راه را به بنده میدانند که بسازم یا بهر کسی که میدانند الان تمام شده بود برای این که در این سه سال بود اعتبار بود وسیله بود و باید ساخته میشد (ا بر تمام جاده ها همین طور است) اجازه بفرمائید بنده امروز تکلیف مملکت را اینجا معلوم میکنم (صحیح است) مسأله دوم آقایان باید یک چیز را توجه داشته باشید خواه نا خواه ما مسئول هستیم دولت مسئول است وقتی این کارها انجام نشد این شتر دم خانه شاه هم میخوابد، شتر عدم رضایت، هر کسی صراحت دارد این مطالب را میگوید بنده خدا شاهد است که جز صداقت چیز دیگری در خود نمی بینم بنا بر این آن مطالبی که صلاح مردم و مملکت است عرض میکنم، دیگری راه کناره ماندندان است راه کناره سالی ۲۰ میلیون تومان مردم خرج فتر شکستن در ارباب و ذهاب و خرابی ماشین آلات موهند این راه یار سال شروع شد و متوقف

شده آقای وزیر راه هم اگر خلافتش را گفت خدمتشان عرض می کنم که باور نمیکنم برای اینکه پول ندارند بدهند اعتبار ندارند بدهند. راه متوقف است راههای کشور همه متوقف است برای این که پول ندارند دیگر بیش از این که نمی شود که باین مردم دروغ گفت و آنها را گول زد میدانم دولت میخواهد این کار را بکند ولی معذک دستشان بسته است آقایان تمام مملکت راه میخواهد آتیم در درجه اول ولی اختیار راه سازی در دست وزارت راه نیست اگر هرست اعتبارش در اختیارش نیست اختیار راه سازی با یک شرکت خارجی است یعنی ۶ هزار کیلومتر است که باید یک شرکت خارجی بسازد آنچه که او ساخت ساخته نمیشود (صحیح است) (عمیدی نوری - او هم که ساخته) حالا این قرارداد با یک شرکت خارجی برنامه راه قرار شد باز ما می یول بگیریم باز بهیم بشرکت خارجی و راه نساژند پس دیگر چه قراردادی تصویب کنیم حالا بنده اینطور متعصب نیستم که بجز شرکت انگلیسی نباید شرکت آلمانی بیاید راه بسازند اما راه بسازند، کار کنند

رئیس - آقای خلعت بی در از بحث در اطراف این لایحه خارج نشوید

خلعت بی در - استدعا میکنم اجازه بدهید بنده امروز مطالب را عرض کنم برای این کار بنده میخواهم تقاضای وقت اضافه بکنم.

رئیس - وقت خارج از موضوع مجلس نمیتواند بدهد راجع بنقت بفرمائید راه و اصلاحات سازمان برنامه باین لایحه مربوط نیست.

خلعت بی در - بنده باید دلایلش را عرض کنم این لایحه مقدمه ای دارد که بنده با مقدمه آن موافق نیستم اگر معلوم شد که یک قراردادی نتیجه ندارد پس تصویب آن بی فایده است

رئیس - همین جا بعقیده بنده یک اشتباهی است این قرارداد نیست این اجازه ای است که با این اجازه قرارداد را بدهم می آورند به مجلس

خلعت بی در - عرض کنم لایحه برنامه هفت ساله تصویب شد ما بکشاورزان وعده دادیم که بانک کشاورزی می آید به همه پول قرض میدهد هر کس بخواهد کشاورزی را ترقی بدهد باغ ها را زیاد کند باو پول میدهد، زارعین دیگر سرفروشی نخواهند کرد در هر شهری در هر دهی بانک کشاورزی خواهد بود و الان سه سال گذشته بنده از آقایان هیئت دولت از آقایان نمایندگان می پرسم که هیچ تفاوتی در وضع فعلی و وضع گذشته هست؟ (یک نفر از نمایندگان - بدتر شده) اینجا است که میخواستم از آقای وزیر بآورد گانی استعمال کنم و عرض کنم جنابالی نمی-

توانید انکار کنید که وارد در مسأله بازرگانی و تولید و اقتصاد نیستید بعقیده بنده مرد خیلی وارد هم هستید شما بیائید در پشت این تریبون بگوئید ما یک برنامه صنعتی مثل پاکستان داریم با مثل یکی از ممالک دیگر اگر آمدید گفتید ما برنامه صنعتی داریم برنامه توسعه صنعت داریم بنده بجنابالی عرض میکنم که ندارید بدلیل اینکه بانک صنعتی از طرف آقایان شصت میلیون تومان فقط بتوسعه صنعت تخصیص می دهندها لحاظ بانصداری بفرمائید آیا بنده صحیح میگویم و با غلط میگویم ولی میدانید که برنامه توسعه صنعت ما برای کشاورزی تشریف بیارند اینجا بگویند که برنامه کشاورزی داریم وسائل کار آماده و حاضر است و پولی که تخصیص داده شده است بکشاورزی بصرف توسعه کشاورزی خواهد رسید بنده قبول دارم ولی ایشان روزا اول آمدند و گفتند که ما اصلاً در وزارت کشاورزی برنامه کشاورزی نداریم خود آقای وزیر کشاورزی گفتند بنده عرضی نمیکنم و تا وقتی هم برنامه توسعه صنعت ندارید برنامه کشاورزی آنطوریکه در ممالک دیگر دارند برای این مملکت ندارند اگر ما آمدیم یک مبلغ مهمی از محل در آمد این لایحه و این قانون که اجازه داده است بشرکت ملی نفت ایران که با شرکت و اشخاص صلاحیت دارد صحبت کند قرارداد ببندد و بیآورد مجلس بهر حال ما اجازه ای میدهم و شرکت ملی نفت میروند ما کرات میکنند و بعد قرارداد را میآورد بمجلس بنده عرض می کنم اگر منظور این است که شرکت ملی نفت برود قرارداد ببندد و به بنده بدهد از اینکه قرار دارا آورد و خیلی مشکل است رد کردنش مگر اینکه جهاتی داشته باشد ولی اگر قرار باشد پولهایی که ما از این راه بدست میآوریم باز نقله بشود و در راههای تولیدی خرج نشود در برنامه های تولیدی خرج نشود نتیجه چه میشود؟ قدرت خرید مملکت زیاد تر میشود مملکت ما خریدار بیشتری از ممالک دیگر میشود پولی که از این طریق بدست میآید باز طریق دیگری دوستی تقدیم میکنم بممالکی که با ما دوست هستند آنوقت تورم ایجاد میشود و قیمت ها بالا میرود دستم زده از یاد میشود برای اینکه شما اگر خرج زیاد کردید ثمره آن بالا رفتن دستمزد و صدمه بکشاورزی و خالی شدن دهات و همین وضعی است که الان اقتصاد ما را تهدید میکند بنده میخواهم عرض کنم علت این موضوع راه مربوط است باین لایحه برای اینست که اگر این کار برای رسیدن به آن مقصودی است که در گزارش کمیسیون است بنده است که در گزارش کمیسیون است بنده مقدمات فعلی و ترتیبات دستکاهها و فعلی را کافی برای این مقصود میدانم و آقایان این پول هم خرج خواهد شد بدون اینکه در مملکت صنعت و کشاورزی و تولید ترقی

توسعه پیدا کند (دکتر عدل - این پول نمیرود بسازمان برنامه) هیچ فرق نمیکنم منظور این است که آقایان بنده باید اطمینان داشته باشم که بچه طریق مصرف میشود بنده آقا میخواهم با جناب آقای دکتر اقبال و هیات دولت صحبت کنم و تذکر بدهم که علت اینکه این وضع فعلی اینطور هست چیست؟ چهار پنج علت دارد یکی اینست مسئول امر اقتصادی این مملکت معلوم نیست کیست اگر هرست بیائید بفرمائید و بعد بگیری دوم عدم تشخیص احتیاجات اصلی است بر فرعی یا امور فرعی بر امور اصلی من یک مثال کوچک میزنم ما صد میلیون تومان یا چقدر برای ساختن فرودگاه اختصاصی داده ایم بنده عرض میکنم فرودگاه برای مملکت لازم است نمیگویم لازم نیست فرودگاه را اگر میخواهید بسازید اگر برای اینست که مسافر از خارج بیستریاید مسافر خارجی آمده نش برای آنچه نفی دارد زیاد بیاید بنده زیاد برود خوب اگر مقدم تر احتیاجات کشور است از ساختن فرودگاه برای کار یک چیزهای دیگری هست اگر برای این کار میخواهید مخارج بیشتری بکنید خوب از امریکایی ها کمک بگیرید ۱۰۰ میلیون تومان بدهند برای ساختن سر بازخانه هاواز کمک امریکا و اتمام ما متشکریم خوب صد میلیون تومان این را بدهید به صنعت و کشاورزی آقایان تخصیص رانیدیم اینجا جناب آقای مهندس شریف امامی تشریف دارند من باب مثال عرض میکنم ایشان مهندس هستند یک سدی برای کرج می خواهند بسازند شما در روزنامه اصلاحات بخوانید می بینید که در آن جایک نفر امور رسمی سنای آمریکا اظهار نظر کرده یک مقاله ای نوشته و گفته است از قول شورائی که در آمریکا امور مطالعه این کار شده اند که سد کرج برای امور اقتصادی ایران مفید نیست و با دو زرتا نور ۲۰۰ کیلواتی ۱۲۰۰۰ یلوات برق تهران را می شود تأمین کرد خرج سد کرج چقدر است باین ۴۰۰ میلیون تومان چکار می خواهید بکنید میخواهند برق و آب تهران را تأمین کند یک سد دیگر در نظر است ساخته بشود و خرجش چقدر می شود میگویند ۵۰۰ میلیون تومان خوب آقا آن ۴۰۰ میلیون تومان نهصد میلیون تومان از این مبلغ چهار صد میلیون ریالش را بدهید در کرمان برای ساختن واحداث قنات در جنوب ایران که اگر این کار برای رسیدن به آن مقصودی است که در گزارش کمیسیون است بنده است که در گزارش کمیسیون است بنده مقدمات فعلی و ترتیبات دستکاهها و فعلی را کافی برای این مقصود میدانم و آقایان این پول هم خرج خواهد شد بدون اینکه در مملکت صنعت و کشاورزی و تولید ترقی

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی
 پیشهاد میکنم در بند (د) ماده ۸
 شش برابر به چهار برابر تقلیل یابد.
 جفرودی

مهندس جفرودی - مراد بنده
 از تقدیم این پیشنهاد بیشتر این است که توضیحی
 از طرف مقرر کمیسیون در باب این اشکالی
 که بنظر بنده رسیده است داده بشود در بند
 (د) از ماده ۸ نوشته شده است «بجز در مواردی که
 خط سرحدی یا خط ساحلی با حدود خارجی
 فلات قاره مرز دیگری از آنجا نامیده ناحیه
 یا هر یک از قسمتهای آن را بنسبت به شکل چهار ضلعی
 باشد که طول متوسط آن از شش برابر عرض
 متوسط آن تجاوز نماید مثالی میزان عرض
 کنیم ۴۰۰ ضلعی در دیگر از سرحدات ایران
 باشد (یکم از اینها که - اشتنا شده)
 خواسته توضیح بدهند بجز در مورد دیگری
 که نزدیک ری را ایجاد نماید بشرط باشد اگر
 در یکی از سرحدات باشد آنوقت عرض کنیم
 که دو بیست کیلومتر عرض این منطقه
 باشد برابر ۱۲۰۰ کیلومتر از سرحدات
 در دست یک مؤسسه خارج خواهد افتاد
 بنده معنی میکند در این باره توضیحاتی
 بدهید

رئیس - آقای مخبر

مخبر (مشایخ) - عرض کنم اصولاً
 منابع نفت کشور ما جناب آقای
 مهندس جفرودی استدعا میکنم توجه
 فرمائید به قسمت است بک قسمت فلات قاره
 است و بک قسمتی که در داخله کشور واقع شده
 است بنا بر این این اصلاً در نظر داشته باشیم
 که بعد از اجرای این قانون یعنی بموجب
 ماده خاصه که داریم کشور بخشهای خاصی
 تقسیم شده که هر بخش از شش هزار کیلو
 متر تجاوز نخواهد کرد (عمیدی نوری -
 هشتاد هزار کیلو متر یک ربعی از هشتاد
 هزار کیلو متر تجاوز نخواهد کرد و ما در
 تقسیماتی که بصورت مشارکت عمل میشود
 و با بنحوی از انجام عمل خواهد شد در
 اینجا تنها گفته شده است که یک بخش که
 هشتاد هزار کیلو متر باشد بیک فرد داده نمی
 شود بلکه مقدار را کم کرده ایم و گفته ایم
 در مواردی که شرکت بر اساس پنجاه پنجاه
 باشد یعنی پنجاه سهم شرکت ملی نفت
 ایران و پنجاه سهم هم آن شخص یا دستگاه
 مغتلب یا آژانتهایی که با ما معامله میکنند داشته
 باشند در اینصورت حوزه مشارکت از ۱۶
 هزار کیلومتر تجاوز نخواهد کرد بنا بر این
 این فرض که بگویم یک حوزه خیلی خیلی وسیع
 در داخله مملکت یک حوزه خیلی خیلی وسیع
 مرتبط بهم ممکن است داده شود که این
 منظور جناب عالی را بیش بیاورد این مصداق
 پیدا نمیکند و ما گفتیم که بهر صورت و بهر
 اسم در سر بهر عنوان و بهر نحوی از انجام
 هر کس بخواهد در این کار شرکت بکنند
 نمیتواند در بیش از ه بخش با توجه بان تصویبی
 که اتخاذ کردیم شرکت بکنند این اصل

موضوع ۱۰. اما چرا در اینجا با اصطلاح خط
 طول و عرض جغرافیائی در نظر نگرفته ایم
 اینجا یک مطلب صدور صد نفی است اینجا
 جناب آقای تیمورتاش در ضمن فرمایشاتشان
 فرمودند که مانسب و غیر نداشتیم ولی اضافه
 باید تصدیق کنیم کارشناسان مربوطه در این
 لایحه نفت بقدری توضیحات رسانا داده اند
 که من کند ذهن و نفهم مسائل را درک
 کردم (صحیح است) حقیقت راعرض میکنم
 در تمام اعضاء کمیسیون نفت واقعا از مواد
 این قانون استحضار و اطلاع بصورت کامل چه
 از نقطه نظر مالی و چه از نقطه نظر فنی پیدا کردند
 چون یک قرارداد نفت تنظیم شود چندین ضو عد
 این مورد توجه واقعه میشود از نظر مالی از نظر
 فنی این با اصطلاح که چه عوایدی بمملکت
 خواهد داد از نظر حقوقی که باید تصدیق شود
 که حداکثر منافع ملت ایران در نظر گرفته
 بشود از نظر فنی باید بطوری باشد که در
 حدود صنعت نفت حد اعلائی بهره داری
 از این قطعه کوچک شده باشد این مسأله یک
 مسأله صدور صد فنی است مثل سایر مسائل
 فنی که در اینجا هست و در دنیا روش این
 است که در یک نقطه نفت خیز ...

رئیس - آقای مشایخی

مشایخی - بهر صورت مطلب فنی
 است و طول و عرض جغرافیائی صحیح نیست
 رئیس - آقای دکتر مشیر فاطمی
 موافقید؟

دکتر مشیر فاطمی - توضیحی
 می خواستم آقای مخبر بدهند
دکتر پیرو نیا - بنده مخالفم
رئیس - آقای دکتر پیرو نیا
دکتر پیرو نیا - یکی از خصوصیات
 مهم این لایحه اتفاقاً جناب آقای مهندس
 جفرودی تقسیم بندی مملکت است بقطعات
 نسبتاً کوچک برای اینکه در این قسمت ها
 سرمایه بیشتری و فعالیت بیشتری از طرف
 عاملین و کسانیکه وارد این کار نه بشود
 زودتر به نتیجه برسد نه اینکه یک مناطق
 بسیار وسیعی را بگذارند در اختیار یک
 عده شرکتهای یا دستگاههایی که برای
 یک قسمت کوتاه یک فعالیت هائی بکنند و
 یک قسمت های مهمی از مملکت اکتشاف
 نشده وی استفاده باقی بماند یک منظور
 بسیار مهمی که این قانون در عرض چهار
 سال عملی خواهد کرد این است که یک
 فعالیت اکتشافی بسیار مهمی در سراسر
 مملکت شروع و تعقیب میشود اکتشاف
 زمین شناسی که علاوه از منابع نفتی مزایا
 و معاسن بسیار زیاد دیگری راهم متضمن
 هست همانطور که ملاحظه فرمودید حد
 اکثر زمین اینجا مجموعاً برای یک عامل
 ۹ هزار کیلومتر مربع است و شامل آن
 بفرمائید که اگر ۹ هزار کیلومتر مربع
 یک قسمت ۳۰ کیلومتر باشد یک قسمت
 دیگرش ۳۰ کیلومتر باشد اینها اگر

۹ قرائت میشود
 ماده ۹ - شرایط زیر در کلیه موارد
 مذکور در مواد ۷ و ۸ باستانی رعایت
 شود:
 الف - هر شخصی که طبق مواد ۷
 و ۸ با شرکت ملی نفت ایران قرارداد منعقد
 نماید باید در طی دوره قرار داد میلیسی
 که جناب عالی دارید هیچ وجه عملی نمیشود
 برای اینکه در حدود صد کیلو متر حد
 اکثر ضلع آن مربع مستطیلی است که
 با و اگذار میشود منتهی در قسمت مرز از
 لحاظ ۹ هزار کیلومتر تقریبی پیدا میشود
 و از لحاظ مستطیل چون ممکن است بصورت
 مربع مستطیل در قسمت هائی که مرزی
 است نتوان اراضی نفت را واگذار کرد
 بهین جهت در آنجا که مساحت را در
 نظر گرفته اند مساحت ۹ هزار کیلو متر
 است منتهی شکلش مربع مستطیل نیست
 شکلی است که با آن منطقه مرزی بتواند
 از لحاظ داشته باشد

رئیس - آقای مهندس جفرودی

مهندس جفرودی - بنده چون
 این را خطرناک میدانم پس نمیگیرم رای
 بگیری

رئیس - آقای تیمورتاش موافقید؟
تیمورتاش - مخالفم
رئیس - مجدداً قرائت میشود و رای
 گرفته میشود
 (مجدداً شرح سابق قرائت شد)

رئیس - رای گرفته میشود باین
 پیشنهاد آقایانی که موافقت قیام کنند (صد
 قلیلی قیام نمودند) تصویب نشد . دیگر
 پیشنهادی نیست رای گرفته میشود باین
 ماده .

دکتر مشیر فاطمی - بنده قربان
 یک توضیحی راجع باین ماده می خواستم
رئیس - توضیح نمیشود یا بعنوان
 موافق یا بعنوان مخالف باید صحبت کنید
دکتر مشیر فاطمی - مخالفت و
 موافقتی نیست اینجا نوشته اند قیمت اعلام
 شده میخواستیم ببینم ماخذش چیست ؟
رئیس - آقای مخبر
مخبر (مشایخی) - قیمت اعلام شده
 در قرارداد فروش نفت مصوب سال ۱۳۳۳
 که بتصویب مجلس شورای ملی رسیده
 ذکر شده است که شرکت های بازرگانی
 باید بهای نفت را در موقعی که استخراج
 میکنند و همچنین نفت تصفیه شده در بالا پیشگاه
 را عیناً برایش تعیین بکنند که این عنوان
 قانونیش بر اساس مصوبات همان قرارداد فروش
 نفت بهای فروش شده است و اما این جمله
 در بند ط از ماده ۱۱ در موضوع بهای اعلام
 شده در صفحه ۲۰ ذکر شده است

رئیس - بسیار خوب ، رای گرفته
 میشود بماده ۸ آقایانی که موافقت قیام
 کنند (اغلب برخاستند) تصویب شد ماده

تخصص و اکتشاف و استخراج آینه بصرف
 برسانه .
 ج - از تاریخ تصویب این قانون
 شرکت ملی نفت ایران مکلف است پس
 از تقسیم اراضی کشورهای فلات قاره به بخشها
 شرح مندرج در ماده ۵ منظوره تأسیس
 سازمانهای مشترک یا دستگاههای مختلط
 با واگذاری عاملیت در یک یا چند بخش از
 این فضا و اجد صلاحیت بوسیله آگهی دعوت
 نماید که پیشنهادهای خود را در ظرف
 مهلت مقرر بر اساس طرح قرارداد نمونه ای
 که شرکت ملی نفت ایران طبق مصراحت
 این قانون تنظیم خواهد نمود بشرکت ملی
 ایران تسلیم نماید .
 د - شرکت ملی نفت ایران موظف
 است برای هر بخش که آزاد اعلام کند
 و نتیجه مشخصاتی که موقعیت جغرافیائی و
 وضع عمومی زمین شناسی و سایر اطلاعات
 مربوطه در آن قید شده باشد تهیه نموده
 و با مقام قرارداد نموده آنرا در اختیار
 پیشنهاد دهندگان بگذارد .

ه - پیشنهاد دهندگان باید ضمن قبول
 تعهدات مندرج در طرح قرار داد نمونه
 میزان پذیره و مشارکتی را که حاضر قبول
 آن هستند تعیین و پیشنهاد خود را در
 ظرف مهلت مقرر شرکت ملی نفت ایران
 تسلیم نمایند .

شرکت ملی نفت ایران پس از بررسی
 پیشنهاد های واصله حد اکثر در ظرف مدت
 در ماه هر پیشنهادی را که با توجه کلیه
 عوامل مربوطه بیشتر بصرفه و صلاح کشور
 تشخیص دهد انتخاب و موافقتنامه لازم را
 ۳۵ قانون مالیات بر درآمد ۱۳۲۸ در حکم
 پرداخت مشخص خواهد بود .

تبصره - منظور تعیین سود
 ویژه مشمول مالیات هر دوره مالیاتی
 زیانهای عملکرد دوره های مالیاتی قبل کاز
 محل درآمدها حیران نشده از سود ویژه
 جاری کسر خواهد شد .
 ب - شرکت ملی نفت ایران میتواند
 شخصی که سازمان مشترک با دستگاه
 مختلط را با شرکت ملی نفت ایران
 تشکیل میدهد موافقت نماید که بجای پرداخت
 حق الارض عملیات اکتشافی و اکتشاف نفت
 از هزینه های عملیات اکتشافی و اکتشاف نفت
 به میزان قابل صدور تجارتهای مهم از سهم خود
 و سهم شرکت ملی نفت ایران بعهده بگیرد
 ولی در این موارد شرکت ملی نفت ایران
 موظف خواهد بود که با توجه بخصوصیات
 هر مورد مبلغی بعنوان حد اقل در نظر
 گرفته و طرف راملزم بخرج آن بنماید .
 چنانچه عملیات اکتشاف انجام گرفته و از
 حد اقل هزینه پیش بینی شده مبلغی اضافه
 باقی ماند شرکت ملی نفت ایران میتواند
 یا نصف آن اضافه را بحساب دولت ایران
 از طرف وصول کند و یا طرف راملزم نماید
 که تمامی اضافه مزبور را برای هزینه های

همچنین عامل باستانی هم عهد شود که
 ایات خود را با روش معمول صنعت نفت
 انطباق دهد و مخصوصاً در مورد حفاظت
 ذخایر هیدروکربور از اصول صحیح فنی و
 مهندسی تبعیت نماید .
 ز - شرکت ملی نفت ایران نمی تواند
 با هیچ شخص قرار داد یا قرار دادهائی
 منعقد نماید که بموجب آن شخص مزبور در
 یک موقع در بیش از پنج بخش بعملیات
 موضوع این قانون مبادرت کند . هر دو شخص
 یا بیشتر که فعالیت اصلی آنها مربوط به
 صنعت نفت و یکی از آنها مالک شصت در

صد یا بیشتر از سهام دیگری باشد و یا هر دو
 شرکت فرعی یک شرکت اصلی
 باشند در حکم شخص واحد تلقی خواهند
 شد .
رئیس - آقای مخبر توضیح دارید
 بفرمائید .
مخبر (مشایخی) - در بند الف که
 در سطر ۱۲ صفحه ۱۲ است بعد از کلمه
 « تعیین میشود » این جمله حذف شده
 « در تاریخ انعقاد این قرارداد » بنا بر این
 اضافه خواهد شد « در تاریخ انعقاد قرارداد »
 و همچنین در سطر ۶ که جزء هزینه عملیات
 سازمان نوشته شده « یک کلمه جاری
 سازمان »

رئیس - پیشنهادی رسیده قرائت
 میشود (شرح ذیل خوانده شد)
 پیشنهاد می نمایم تبصره ذیل بماده ۹
 اضافه شود .

تبصره - قیمت عادلانه اراضی و املاکی
 که مورد احتیاج شرکتهای اکتشاف و
 استخراج است در صورتیکه اراضی و
 املاک مزبور متعلق باشخاص باشد باید قبل
 از تصرف با صاحبان آنها پرداخته بشود .
 دکتر دادفر

رئیس - آقای دکتر دادفر
دکتر دادفر - مراد از پیشنهاد
 بنده این است که متأسفانه برای چندین
 بار بنده ناچارم عرض کنم وقتی یکی از
 سازمانهای دولتی یا قصد عمران یا انتفاع
 میخواهد کاری در کشور انجام بدهد حقوق
 اشخاص مطلقاً توجه ندارد نظیر آن را بنده
 خدمت آقایان عرض کردم همین راه آهن
 است ما راه آهن کشیدیم بسیار خوشوقت
 هستیم بسیار هم متشکریم اما توجه نمیکنیم
 که ما اگر یک راه مسازیم ، ایستگاه
 میسازیم بر طبق قانون مکلفیم پول زمینهای
 آنرا بپردازیم بعد آنجا را تصرف کنیم
 میگوئیم نه چون راه آهن میسازیم مجازیم
 همه کار کنیم در حالی که قبل از اینکه
 پول بپردازیم نمیتوانیم زمین را تصرف
 کنیم همانطور که قبل از اینکه پول بپردازیم
 و ریل بخریم راه آهن نمی توانیم بسازیم
 قبل از اینکه پول بپردازیم و لکوموتیو
 بخریم راه آهن نمی توانیم بسازیم ولی
 وقتی حق بیچاره ها و مظلومین است یک
 آقای مهندس دوربین را میگذازد و می -
 گوید خراب کن دیگر صاحب این زمینها
 صاحب این باغات چطور خواهند شد منظور
 نیست و معلوم نیست در اینجا هم موضوع
 عبارت است از اینکه فردا شرکتهای
 اکتشاف و استخراج مثلاً آمده اند میگویند
 در ۱۲ کیلومتری گرج نفتی هست و ما
 میخواهیم اینجا اکتشاف بکنیم یک خطی
 کشیده اند بطول دو کیلومتر در دو کیلو
 متر بنده میگویم در این قانون بگویند
 قیمت ملک اشخاص را بنرخ عادلانه بجا بیاورد

رئیس - آقای دکتر دادفر
دکتر دادفر - با توضیحاتی که
 آقای مخبر دادند بنده پیشنهادم را پس
 میگیرم

رئیس - آقایانی که با ماده ۹ موافقت
 قیام کنند (اغلب برخاستند) تصویب شده ماده
 ۱۰ قرائت میشود

(شرح زیر قرائت شد)
 ماده ۱۰ - شرکت ملی نفت ایران
 میتواند برای انجام عملیات تصفیه و حمل و
 نقل و فروش نفت در خارج کشور قرارداد -
 هائی منعقد نماید که بموجب آن یک سازمان
 مشترک یا دستگاه مختلط یا هر شخصی بدون
 تشکیل سازمان یا دستگاه مزبور انجام عملیات
 مزبور را بر طبق شرایطی که در هر مورد به
 تشخیص شرکت ملی نفت ایران تعیین خواهد
 گردید بعهده بگیرد مدت اصلی اینگونه
 قراردادها از چهل سال تجاوز نخواهد نمود

ولایت مدت مزبور ممکن است بتقاضای عامل
 حداکثر تا سه دوره پنج ساله تمدید شود
 مشروط بر آنکه عامل شرایط و مزایا و
 اوضاع تاریخ تمدید را قبول کند
رئیس - آقای خلعتبری

ارسلان خلعتبری - بدون تردید
 هر قراردادیکه شرکت ملی نفت ایران طبق
 این ماده منعقد کند باید با تصویب مجلس
 شورای ملی باشد (صحیح است) و آنوقت
 با مهر زشد این اصل میخواستیم عرض کنم
 که این ماده یکی از مواد خیلی مهم این
 قرارداد است ، این اجازه است برای این
 که بنظر بنده اوله های نفتی که از داخل
 ایران بمالک دیگر کشیده میشود مشمول
 این اجازه خواهد بود و این اوله های نفتی
 یکی از مهمترین مسائلی است که با امر

نفت از تباط دارد ، خوب بیاد دارم در این
 کتابی که امریکائی ها بعد از جنگ منتشر
 کردند در زمان جنگ شش کت نفت سابق یک
 اوله نفتی منگه است کشیده باورد و بناتقین
 و ندادند که همان تاب لاین و شرکتهای
 نفتی در امریکامخالفت کردند و یک کمیسویی
 در وزارت کشور امریکا تشکیل شد و در
 آن کمیسیون همین تورتیکر که با سران
 آمده بود در آن کمیسیون شرکت داشت
 و شرکتهای امریکائی مانم شدند از اینکه
 آن کمک بشود شرکت نفت سابق برای
 اینکه گفتند که شرکت نفت سابق دارای
 دو مخبر می شود یکی بعد برانه متصل
 می شود یکی هم بخلیج فارس ، همینطور خط
 عربستان سعودی در این خطارستان سعودی در
 اطراف احداث آنها و اهت آنها سازد استانها
 و صحت ها و عملیات و فعالیتها این شرکتهای نفتی
 در کشورها شده است این است که عبور یک
 اوله نفت یکی از مسائلی است که
 خیلی اهمیت دارد حالا بنده میخواستیم
 اینجا نظر دولت را جلب کنم که این اوله
 ها در یک وقت وزمانی از لحاظ سیاسی
 مفید است با اینکه بنده در این کار تخصص
 ندارم می خواهم عرض کنم قراردادهائی که
 در این زمینه بسته میشود بنظر بنده قرار
 دادهائی را در نظر بگیرند که منافع اقتصادی
 در برداشته باشد که منافع اقتصادی دائمی
 فدای منافع سیاسی که مربوط بزمان حاضر
 است نشده باشد فقط این را من باب تذکر
 عرض کردم

رئیس - آقای مخبر کمیسیون .
مخبر (مشایخی) - مطلبی نیست که
 قابل جواب باشد بفرای اینکه قطعاً
 مصلحت ملت ایران همیشه در نظر گرفته
 میشود .

رئیس - رأی گرفته می شود بماده
مخبر (مشایخی) - مطلبی نیست که
 قابل جواب باشد بفرای اینکه قطعاً
 مصلحت ملت ایران همیشه در نظر گرفته
 میشود .

رئیس - رأی گرفته می شود بماده
مخبر (مشایخی) - مطلبی نیست که
 قابل جواب باشد بفرای اینکه قطعاً
 مصلحت ملت ایران همیشه در نظر گرفته
 میشود .

رئیس - رأی گرفته می شود بماده
مخبر (مشایخی) - مطلبی نیست که
 قابل جواب باشد بفرای اینکه قطعاً
 مصلحت ملت ایران همیشه در نظر گرفته
 میشود .

رئیس - رأی گرفته می شود بماده
مخبر (مشایخی) - مطلبی نیست که
 قابل جواب باشد بفرای اینکه قطعاً
 مصلحت ملت ایران همیشه در نظر گرفته
 میشود .

مخبّر (مشایخی) - عرض میشود قسمتی را که جناب آقای خلمتبری فرمودند جناب آقای دولت آبادی رئیس محترم کمیسیون نفت که تمام سعی و جدیت را در تهیه این لایحه نموده اند این قسمت را روشن کردند و دیگر بنده در آن موضوع توضیح عرض نمیکنم اما آنچه مورد توجه جنابعالی واقع شده بسیار مطلب حساسی است و از این نقطه نظر روشن شدن آن که مورد توجه شما واقع شده است حائز کمال اهمیت است ما در این لایحه از طرق مختلف وجوهی اخذ خواهیم کرد

۱- هر شرکتی که بر اساس سهم شرکت ملی نفت ایران کمتر از پنجاه درصد باشد که باز نذکر می‌دهم که در هیچ مورد سهم شرکت ملی نفت ایران کمتر از ۳۰ درصد نمیتواند باشد و جزء سهم خواهیم داشت یکی از موارد سهم الشرکه از سی الی پنجاه است و یکی سهم الشرکه از ۵۰ بیلا است در درجه اول هر کس که تقاضای حاملیت بکند بنحو مشارکت یا بهر نحوی از انعام باید در مواردیکه مینا روی سی درصد است در مورد شرکت باید یک وجهی بعنوان سر قفلی (چند نفر از نمایندگان - پذیره) بعنوان پذیره پرداخت کند ، علاوه بر پولی که بعنوان پذیره خواهد پرداخت در هر سال مبالغی بعنوان حق الارض برای هر کیلومتر خواهد پرداخت این رقم فوق العاده قابل توجه است و بنحوی که کارشناسان شرکت ملی نفت ایران توضیح دادند این مبلغ که بعنوان حق الارض دریافت میشود حداقلش از ۱۰ دلار تا ۱۵۰ دلار در ممالک نفت خیز مانند ونزوئلا در هر کیلومتر خواهد بود، ما ۱۵۰ کیلومتر مربع مساحت کشورمان است (دکتر بینا - یک میلیون و ششصد هزار کیلو متر) معذرت می‌خواهم یک میلیون و ششصد و پنجاه هزار و حداقل دو ثلث آن منابع نفت خیز داریم بنابراین توجه فرمائید که وجهی که بعنوان حق الارض می‌توانیم

دریافت کنیم بالقوه مبلغ قابل توجهی خواهد بود و همین وجوهی که بعنوان سر قفلی گرفته میشود این موضوع در کمیسیون صحبت شد که آیا وجوهی که بعنوان پذیره و حق الارض دریافت می‌کنیم منحصر آ در راه صنعت نفت شرکت ملی نفت ایران جزء سرمایه بگذارند یا حق داشته باشد برای سایر مصالح مربوطه کشور و امور تولیدی مصرف کند ، مطلب قابل توجهی است البته این قانون موضوع مشارکت فصل مؤثر و بزرگش است و باید توجه داشته باشیم که ما اگر بتوانیم در تمام حوزه‌های نفت خیز شرکت کنیم با عملیاتی که با ما مشارکت میکنند بعد هم بالاخره نتیجه عملیات اکتشافی این باشد که در تمام جاهای نفت برسیم درآمد خیلی سرشاری خواهیم داشت ، این مطلبی است که خیلی قابل توجه است و آن این است که فعلا در بسیاری از نقاط عملیات اکتشافی شروع میشود و ما اگر بخواهیم مشارکت بکنیم باید سهم بدهیم و ممکن است در نتیجه عملیات اکتشافی بنف نرسیم بدیهی است اگر بنف نرسیم مشارکت در آن محل صد درصد بنفع ملت ایران است ، اما ممکن است در نتیجه عملیات اکتشافی بنف نرسیم از این جهت است که در اینجا این ماده طوری تنظیم شده که شرکت ملی نفت ایران در مواردیکه مقتضی بداند شرکت نماید آن موارد کجاست ؟ آن جایی است که بطور مسلم بنف رسیده است در آن صورت آن وجوهی که بعنوان پذیره یا بعنوان حق الارض دریافت میکنیم برای سرمایه سهم - الشرکه دولت ایران بمصرف خواهد رسید بدیهی است اگر چنانچه در موردی احتمال رسیدن بنف کمتر باشد بنفع ملت ایران در این است که این وجوهی که بعنوان پذیره و حق الارض میگیریم از آن استفاده دیگر بکنیم چه استفادای ؟ برای امور کشاورزی ، برای امور صنعتی برای بهبود اوضاع مملکت ، همان چیزهایی که جناب آقای

ارسلان خلمتبری فرمودند اینجامغیر هستیم که بتوانیم از این وجوه برای آن منظور استفاده بکنیم ، بنابراین در موارد مشارکت در درجه اول سرمایه از آن راه است و بعلاوه یک ماده دیگری داریم و آن بند (ب) ماده ۹ است که در آن میگوید شرکت ملی نفت ایران میتواند با شخصی که سازمان مشترک یادستگاه مختلط را با شرکت ملی نفت ایران تشکیل میدهد موافقت نماید که بجای پرداخت حق الارض شخص مزبور پرداخت تمامی یا قسمتی از هزینه های عملیات اکتشافی را تا کشف نفت بمیزان قابل صدور تجارتمی اعم از سهم خود و سهم شرکت ملی نفت ایران بدهد بگردد توجه فرمودید جناب آقای مهندس تا اینجا گفتیم اگر چنانچه از پذیره و حق الارض وجوهی عاید شد استفاده کنیم یک وقت شرکت ملی نفت تشخیص میدهد که اصولا در این موضوع کلیه هزینه هارا بگذارند بعهده عمل ، بنابراین من جمیع الجهات رعایت احتیاطات لازمه شده اما راجع بمالیات ، موضوع مالیات یک بحث حساسی است اینجا چند دقیقه قبل صحبت از اصل پنجاه پنجاه شد ، فیهی فیهی (یکی از نمایندگان - چی آقا؟) پنجاه در پنجاه

رئیس - همان پنجاه در پنجاه بگویند این کلمات چیست؟

مخبّر (مشایخی) - صحبت از پنجاه در پنجاه شد آقایان نمایندگان محترم در قراردادیکه با کنسرسیوم منعقد شده است بعد از تعیین سود ویژه اول آنچه که عاید کشور ایران میشود بمیزان ۱۲٫۵ درصد از عین محصول را میتواند شرکت ملی نفت دریافت کند یا بر اساس بهای اعلام شده ۱۲٫۵ درصد را قیمت بکنند و بعد روی مأخذ ۵۰ در ۵۰ سود حاصله بین کنسرسیوم و شرکت ملی نفت ایران تقسیم میشود و آنچه بمیزان ۱۲٫۵ درصد پرداخت میشود از آن کسر خواهد شد پس روی قرارداد کنسرسیوم ما دارای پنجاه درصد نیستیم

حالا ببینیم بر اساس این لایحه ما چه خواهیم داشت و از چه محل میتوانیم کسب کنیم آقایان بنده عرض میکنم که این لایحه بزرگترین خدمتی است که دولت از نظر نظر تأمین منافع ملت ایران کرده و انشاءالله امیدوار هستیم که این لایحه در اسباب اجرادریابد زیرا در اساس این لایحه در اساس مشارکت ۵۰ در ۵۰ سود ما که در قرارداد با کنسرسیوم پنجاه در پنجاه بوده به ۷۵ خواهد رسید اما راجع به مالیات بر درآمد که صحبت فرمودند از سود حاصله از سهمی که از نفت پیدا کند مطابق قانون مالیات بر درآمد سال ۱۳۲۸ که حداکثر مالیات پنجاه درصد خواهد بود پنجاه درصد بعنوان مالیات خواهد پرداخت این کالا با قانون مالیات بر درآمد مطابق خواهد بود و کاملا عادلانه است

رئیس - چهار نفر دیگر در این ماده اجازه صحبت خواسته اند آقای عبیدی نوری ، آقای صدرزاده ، دونق ، دیگر ، آقای بهبهانی

۵- تقدیم یک فقره طرح

قانونی بوسیله آقای بهبهانی

بهبهانی - یک طرحی است بامضای

مدهای از آقایان نمایندگان راجع

تهران تقدیم مقام ریاست میشود

۶- تعیین موقع و دستور

جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - بدهید بگریان گذاشته

جلسه روز پنجشنبه خواهد بود دستور

لایحه نفت .

(مجلس یکساعت و یکربع بعد

از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی

رضا حکمت